

Bosna i Hercegovina, Federacija Bosne i Hercegovine, Srednjobosanski kanton/Županija
Središnja Bosna, 72270 Travnik

PRAVILA STUDIRANJA ZA I CIKLUS STUDIJA NA FAKULTETIMA UNIVERZITETA U TRAVNIKU

Travnik, mart 2011. godine

Na sjednici Senata Univerziteta u Travniku, održanoj dana 28.03.2011. godine, donesena je odluka o izmjenama i dopunama Pravila studiranja za I ciklus studija, te je usvojen prečišćeni tekst

PRAVILA STUDIRANJA
za prvi ciklus studija
na fakultetima Univerziteta u Travniku

I OPĆE ODREDBE

Član 1.

Pravilima studiranja za I ciklus studija na Univerzitetu u Travniku pobliže se definišu i uređuju način organizacije i izvođenja I ciklusa studija koji vodi do akademske titule i stručnog zvanja dodiplomskog studija (the degree of Bachelor) ili ekvivalenta (u daljem tekstu: dodiplomski studij), u skladu sa Pravilnikom o korištenju akademskih titula i sticanju stručnih i naučnih zvanja i sadržaju javnih isprava koje izdaje Univerzitet u Travniku, kao i druga pitanja koja se odnose na izvođenje nastavnog procesa i prava i obaveze studenata.

Član 2.

Dodiplomski studij na Univerzitetu organizira se i ostvaruje u skladu sa Okvirnim zakonom o visokom obrazovanju u BiH (Sl. Glasnik BIH broj 59/07).

II ORGANIZACIJA STUDIJA

Član 3.

Univerzitet, odnosno fakulteti, organiziraju i izvode dodiplomski studij iz naučnih, umjetničkih i stručnih oblasti za koje imaju Privremenu akreditaciju Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta SBK kao i naknadno izdate saglasnosti za izvođenje nastavnog procesa na pojedinim studijskim smjerovima.

Studijski programi podijeljeni su na studijske godine i semestre i izvode se u skladu sa Kalendarom aktivnosti, organizacije i realizacije studijskih programa, koji se usvaja na početku svake akademske godine.

U skladu sa ECTS sistemom prenosa bodova, obim studijskog programa iznosi 60 ECTS studijskih bodova u jednoj studijskoj godini, odnosno 30 ECTS studijskih bodova u jednom semestru.

Broj studijskih bodova za pojedini predmet određuje se prema ukupnom opterećenju studenta (teorijska i/ili praktična nastava, vježbe, seminari i sl.), vremenu rada studenta na

samostalnim zadacima (domaći zadaci, projekti, seminarski radovi i sl.) i vremenu za učenje kod pripreme za provjeru znanja i ocjenjivanje (testovi, završni ispit i sl.).

Detaljnija pitanja vezana za određivanje vrijednosti jednog ECTS boda definisana su Pravilnikom o formiranju ECTS bodova, šifriranju i silabusu predmeta.

Trajanje studija

Član 4.

Dodiplomski studij za sticanje diplome I ciklusa studija, traje tri odnosno četiri godine, a vrednuje se sa 180 odnosno 240 ECTS studijskih bodova (ECTS studijski bodovi odgovaraju kriterijima Evropskog sistema prijenosa kredita – European Credit Transfer System –ECTS).

Struktura studijskog programa

Član 5.

Studijski program sadrži opće i posebne uvjete koje student mora da zadovolji za sticanje određenog znanja, i to:

1. prikaz obaveznih i izbornih predmeta po studijskim godinama i semestrima;
2. broj ECTS studijskih bodova za svaki predmet;
3. druge oblike nastave za sticanje i usavršavanje profesionalnih znanja i vještina (seminari, projekti, zadaci, praktični rad i dr.);
4. Silabuse svih obaveznih i izbornih predmeta koji izborom od strane studenta postaju obavezni i ulaze u zbir konačnih ECTS bodova

Silabusi predmeta i njihov sadržaj pobliže su pojašnjeni Pravilnikom o formiranju ECTS bodova, šifriranju i silabusu predmeta.

Organizacija nastave

Član 6.

Studijska godina se organizira u dva semestra: zimski i ljetni.

Nastava u zimskom semestru počinje početkom mjeseca oktobra i traje 15 nedjelja

Nastava u ljetnom semestru počinje krajem mjeseca februara ili početkom mjeseca marta i traje 15 nedjelja.

U trajanje semestra ne uračunava se vrijeme potrebno za polaganje završnih ispita.

detaljnije aktivnosti i dinamika i organizacija izvođenja nastave regulisani su

Akademskim kalendarom Univerziteta i Kalendarom aktivnosti, organizacije i realizacije studijskih programa.

Član 7.

Nastava se organizira i izvodi prema utvrđenom rasporedu sati.

Univerzitet odnosno fakulteti su dužni da kontinuirano obavještavaju studente o rasporedu sati.

Raspored sati sadrži: naziv studijskog programa, studijsku godinu, naziv predmeta, vrijeme (dan, sat) održavanja nastave, mjesto održavanja nastave (sale, laboratorije), ime/na nastavnika i druga uputstva o nastavi.

Za svaki predmet predmetni nastavnik utvrđuje plan rada i rokove, način provjere znanja (testove, projekte i sl.), a sve u skladu sa Odlukom o jedinstvenom sistemu ocjenjivanja i vrednovanja rada studenata.

Predmetni nastavnik obavezan je da u prvoj sedmici nastave upozna studente s planom rada na predmetu.

Član 8.

Provjere znanja se organiziraju u terminima utvrđenim za izvođenje nastave iz predmeta iz kojih je predviđena provjera znanja.

Zadaci predviđeni za individualni rad studenta (seminari, projekti, zadaće i dr.) moraju biti ravnomjerno raspoređeni u toku semestra. Ukupni obim ovih zadataka mora biti usaglašen sa opterećenjem predviđenim na predmetu, saglasno ECTS-u.

Nastavnik je dužan da u toku nastave, izrade samostalnih zadataka i pripreme za provjere znanja, pomogne studentima organiziranjem konsultacija. Termini za konsultacije trebaju biti usklađeni sa nastavom tako da su dostupni studentima.

Promjena rasporeda sati i plana rada u toku nastave, po pravilu nije dopuštena. Ako se ukaže potreba za promjenom (zbog bolesti nastavnika i sl.) dekan fakulteta određuje promjenu.

Predmetni nastavnik je odgovoran za izvođenje svih oblika nastave, predavanja, vježbi i praktičnog rada.

Član 9.

Pojedini oblici nastave mogu se organizirati u formi "učenja na daljinu" (distance learning, virtual teaching), ali se ispiti moraju održavati u sjedištu odjela.

Ispiti iz umjetničkih predmeta mogu se održavati i van sjedišta odjela ukoliko se radi o javnim manifestacijama tipa koncerta, izložbe, predstave i sl.

Praktični rad i stručna praksa mogu se organizirati i izvoditi kao sastavni dio redovne nastave ili kao zasebna cjelina.

Prijavljivanje predmeta i evidencija

Član 10.

Student prijavljuje ispit iz predmeta koje želi da polaže najkasnije 7 dana prije utvrđenog termina za polaganje ispita.

Ponovljeno prijavljivanje predmeta

Član 11.

Studenti koji ne polože ispit u redovnom i popravnom roku upisuju predmet ponovo, ako je iz grupe obaveznih predmeta, a ako je iz grupe izbornih predmeta upisuju isti predmet ponovo ili odabiru drugi izborni predmet da bi ostvarili potrebne ECTS studijske bodove.

Ovjera semestra i godine

Član 12.

Ovjera semestra i godine obavezna je za sve studente.

Na osnovu ovjerenog semestra i godine utvrđuje se koliko je student postigao ECTS studijskih bodova.

III POSTUPAK ISPITIVANJA I OCJENJIVANJA

Član 13.

Uspjeh studenata na ispitu i drugim provjerama znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom uporedivim sa ECTS sistemom, a u skladu sa Odlukom iz člana 7. Stav 4. ovih Pravila, kako slijedi:

- 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;
- 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 bodova;
- 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75 – 84 bodova;
- 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 bodova;
- 6 (E) - zadovoljava minimalne kriterije, nosi 55-64 bodova;
- 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne kriterije, manje od 55 bodova.

Član 14.

Rad studenata prati se kontinuirano tokom nastave, pri čemu se pojedinačno ocjenjuju svi oblici aktivnosti dodjeljivanjem odgovarajućeg broja bodova, kako slijedi:

1. Prisustvo na nastavi 0-10 bodova (0-10%).

2. Seminarski rad/esej/usmena odbrana rada/aktivnost na nastavi 0-15 bodova (0-15%)

3. Parcijalni test(ovi)/praktični rad/laboratorijske vježbe 0-30 bodova (0-30%) - pojedinačne bodove za parcijalne testove definiše nastavnik prema obimu gradiva, imajući u vidu da konačan zbir bodova iz ove kategorije ne može prelaziti 30. Parcijalni test(ovi) organizuju se u toku nastave.

Ukoliko student ostvari maksimalan broj bodova tokom nastave iz navedenih aktivnosti - 55 bodova (55 %), stiže pravo na prolaznu ocjenu (6) . Za veću ocjenu, student može pristupiti završnom i popravnom ispitu.

4. Završni ispit – na završni ispit upućuju se studenti koji tokom nastave nisu ostvarili maksimalan broj bodova (55), kao i studenti koji žele ostvariti bolji uspjeh. Završni ispit nosi ukupno 45 bodova (45 %). Završni ispit se može organizovati pismeno, usmeno ili pismeno i usmeno.

Studenti koji ne ostvare dovoljan broj bodova tokom nastave i na završnom ispitu, upućuju se na popravni ispit, koji se također vrednuje sa 45 bodova (45%).

Član 15.

Izuzetno od odredbe prethodnog člana ovih Pravila, studenti koji nisu prisustvovali svim predviđenim aktivnostima tokom semestra i koji ostvare manje od 20 bodova (redovni – full time studenti), odnosno manje od 10 bodova (vanredni – part time studenti), upućuju se na polaganje završnog ispita koji nosi ukupno 65 bodova (65%), i organizuje se iz cjelokupnog gradiva za određeni predmet.

Bodovi sa završnog ispita zbrajaju se sa bodovima koje je student ostvario tokom nastave (prisustvo/seminarski rad/parcijalni ispiti). Na taj način, ove kategorije studenata, mogu ostvariti maksimalnu ocjenu 8 (osam - C) za redovne, odnosno 7 (sedam – D) za vanredne studente. Ukoliko ni na završnom ispitu ne ostvare dovoljan broj bodova za prolaznu ocjenu, upućuju se na popravni ispit, koji nosi isti broj bodova kao i završni ispit (65).

Studeni su dužni prijaviti samo završni ili popravni ispit koji se organizuju u redovnim ispitnim terminima, nakon održane nastave, dok parcijalne test polažu bez prijavljivanja, u toku nastave, na način i u vrijeme koje odredi predmetni nastavnik.

Studenti koji ni nakon drugog polaganja popravnog ispita ne ostvare dovoljan broj bodova za prolaznu ocjenu, upućuju se na polaganje ispita pred komisijom, koju formira Nastavno naučno vijeće organizacione jedinice za svaki predmet.

Broj ispita koje student može prenijeti u narednu godinu studija određen je Pravilima Univerziteta, i važi do konačnog donošenja Zakona o visokom obrazovanju.

Član 16.

Studij I stepena završava se polaganjem svih ispita i izradom završnog rada u skladu sa studijskim programom.

Član 17.

Sljedeću godinu studija mogu upisati studenti uz prenošenje 6 ECTS bodova odnosno maksimalno 1 predmeta iz prethodne studijske godine, bez obzira na broj bodova koje predmet nosi.

Član 18.

Student koji nije zadovoljan postignutom ocjenom može u roku od 24 sata nakon saopćenja ocjene pismeno tražiti da se ispit ponovi pred komisijom. Zahtjev za ponavljanje ispita mora biti obrazložen.

Dekan imenuje predsjednika i dva člana komisije u roku od 24 sata od primitka zahtjeva, ako ocijeni da je zahtjev opravdan, s tim da jedan član komisije mora biti iz drugog nastavnog predmeta, a ispitivač s čijom ocjenom student nije bio zadovoljan ne može biti predsjednik komisije.

Dekan određuje vrijeme polaganja ispita u roku od tri dana od podnošenja zahtjeva studenta.

Pismeni ispit ili pismeni dio ispita neće se ponoviti pred komisijom, već će ga komisija ponovno ocijeniti. Komisija će ocijeniti i sve radove koje je student radio u toku nastave i vježbi.

Komisija može donijeti ocjenu na bazi samo pismenog ispita i rada u toku nastave i vježbi ili obaviti i usmeni dio ispita.

Komisija donosi odluku većinom glasova.

Na odluku komisije može se izjaviti žalba rektoru Univerziteta.

Student može tražiti komisijski ispit iz najviše dva predmeta na kraju jednog semestra.

Nastavno naučno vijeće fakulteta može, po potrebi, formirati i stalnu komisiju za određene predmete.

IV ZAVRŠNI RAD

Član 19.

Određenim studijskim programom može biti predviđen završni rad.

Temu završnog rada student bira iz predmeta koji sadrži studijski program.

Moguće teme završnih radova predlažu predmetni nastavnici. Izuzetno, studentu se može odobriti tema završnog rada koju samostalno predloži, uz prethodnu konsultaciju sa nastavnikom kod kojeg želi da uradi završni rad.

Član 20.

Završni rad se prijavljuje nadležnoj službi za rad sa studentima.

Prijava završnog rada obuhvata sljedeće podatke: naziv radne teme, predmet, datum prijave i ime i prezime mentora.

Ispunjena i potpisana prijava ovjerava se i odlaže u dosje studenta.

Član 21.

Student može jedanput promijeniti temu završnog rada i to najkasnije u roku od 30 dana od dana odobravanja prve teme.

Član 22.

Završni rad student izrađuje samostalno.

Nastavnik je obavezan da prati rad studenta, pomaže mu savjetima i upućivanjem u literaturu.

Član 23.

Student formira završni rad u konceptu sa svim pripadajućim dijelovima. Koncept se predaje nastavniku na uvid i pregled. Student je dužan postupiti prema uputstvima i primjedbama nastavnika, u protivnom rad se vraća na dalju doradu.

Nastavnik je dužan da pregleda rad i vrati ga sa komentarom najkasnije u roku od tri nedjelje od dana predaje rada.

Član 24.

Nakon položenog zadnjeg ispita student može u roku od 10 dana provjeriti u nadležnoj službi odjela eventualne neusklađenosti u ličnom dosijeu.

Student predaje tri primjerka završnog rada nadležnoj službi odjela.

Nakon predaje rada u potrebnom broju primjeraka, na prijedlog mentora dekan organizacione jedinice formira komisiju i zakazuje se odbrana. Komisiju čine mentor, predsjednik i najmanje jedan član.

Podaci o odbrani objavljuju se na oglasnoj tabli odjela. Od predaje rada do njegove odbrane mora proći najmanje 5 dana.

Član 25.

Odbrana završnog rada sastoji se od usmenog izlaganja rezultata rada i obrazloženja izdvojenih zaključaka, kao i odgovora na pitanja komisije u vezi sa rezultatima i zaključcima rada.

Ako student ne zadovolji na odbrani završnog rada, ima pravo da zatraži da mu se odobri izbor nove teme u okviru istog ili drugog predmeta.

Završni rad i odbrana ocjenjuju se jedinstvenom ocjenom od 10 (A) do 5 (F). Ocjena se donosi većinom glasova članova komisije.

Ukoliko je nastavnim planom i programom predviđena ferijalna praksa, student je dužan obaviti ferijalnu praksu kod registrovanih pravnih lica u trajanju od najmanje 10 dana. Pravno lice kod kojeg je obavljena praksa izdaje potvrdu o istom, nakon čega je student dužan izraditi izvještaj o obavljenoj praksi i prezentovati ga pred predmetnim nastavnikom.

V ISPRAVE O STUDIJAMA

Član 26.

Student koji je položio sve ispite predviđene za upisani studijski program i ispunio sve ostale obaveze propisane Statutom Univerziteta i ovim pravilima stiče diplomu *prvog ciklusa studija* odgovarajućeg studijskog programa.

Uz diplomu dodiplomskog studija izdaje se i dopunska isprava o studiju (diploma supplement) radi detaljnijeg uvida u nivo, prirodu, sadržaj, sistem i postignute rezultate tokom studija.

Sadržaj javnih isprava koje izdaje Univerzitet u Travniku utvrđen je Pravilnikom o korištenju akademskih titula, sticanju stručnih i naučnih zvanja i sadržaju javnih isprava koje izdaje Univerzitet u Travniku.

VI PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 27.

Ova Pravila stupaju na snagu danom donošenja i obavezna su za sve organizacione jedinice Univerziteta u Travniku.

Broj: 57/11-c

REKTOR
R. Dacic
Prof.dr Rasim Dacic